

Pašģenerējošu kopienu attīstība un loma novadu attīstībā

12.aprīlis, 2023

Āris Ādlers- Latvijas Lauku forums padomes loceklis

Kādi faktori ietekmē Lauku kopienu dzīvotspēju

Nav iespējams atrisināt problēmu ar
līdzekļiem, kas radījuši šīs problēmas

Noturība

Spēja transformēties

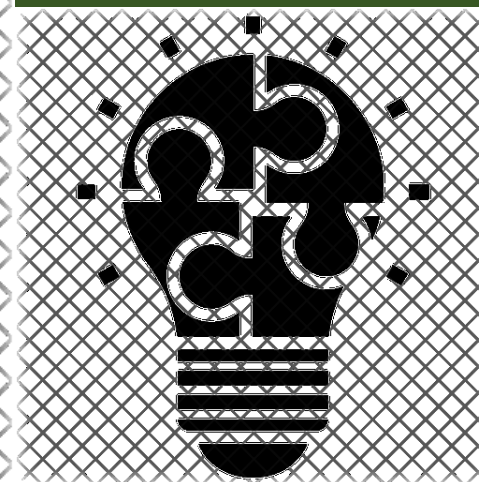
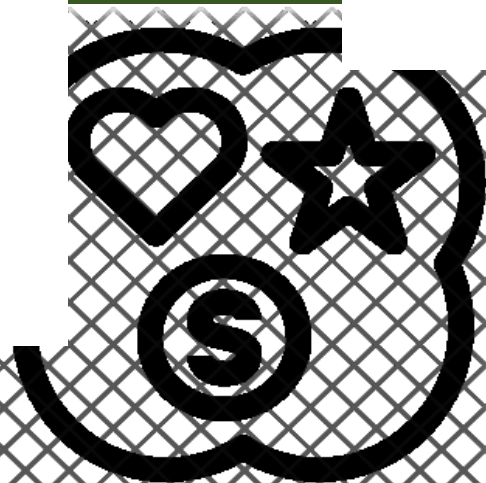
Kopienas spēja
Sadarboties, iestāties, pretoties

Kopienas spēja
Mainīties un adaptēties

Kopienas spēja
Pārformēties, pārmainīties

Ko tas nozīmē?

Pašģenerējošas kopienas, kas tas ir?

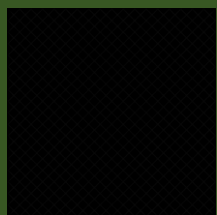
- Spēja ģenerēt vajadzības

Spēja sanākt kopā, spēja runāt, spēja izvērtēt, spēja objektīvi analizēt ...

- Kā vietējā kopiena var «augt»?

Spēja iegūt jaunas zināšanas, prasmes, spēja piesaistīt resursus (Īpaši cilvēciskos)

- Kā Vietējā sabiedrība var realizēt savas vajadzības?

Spēja pašiem rīkoties un īstenot, spēja veikt savu interešu aizstāvību

**INTEREŠU
APVIENĪBAS**

APKAIMES

**VIETAS FB
GRUPA**

NVO

APKAIMES

**INTEREŠU
GRUPAS**

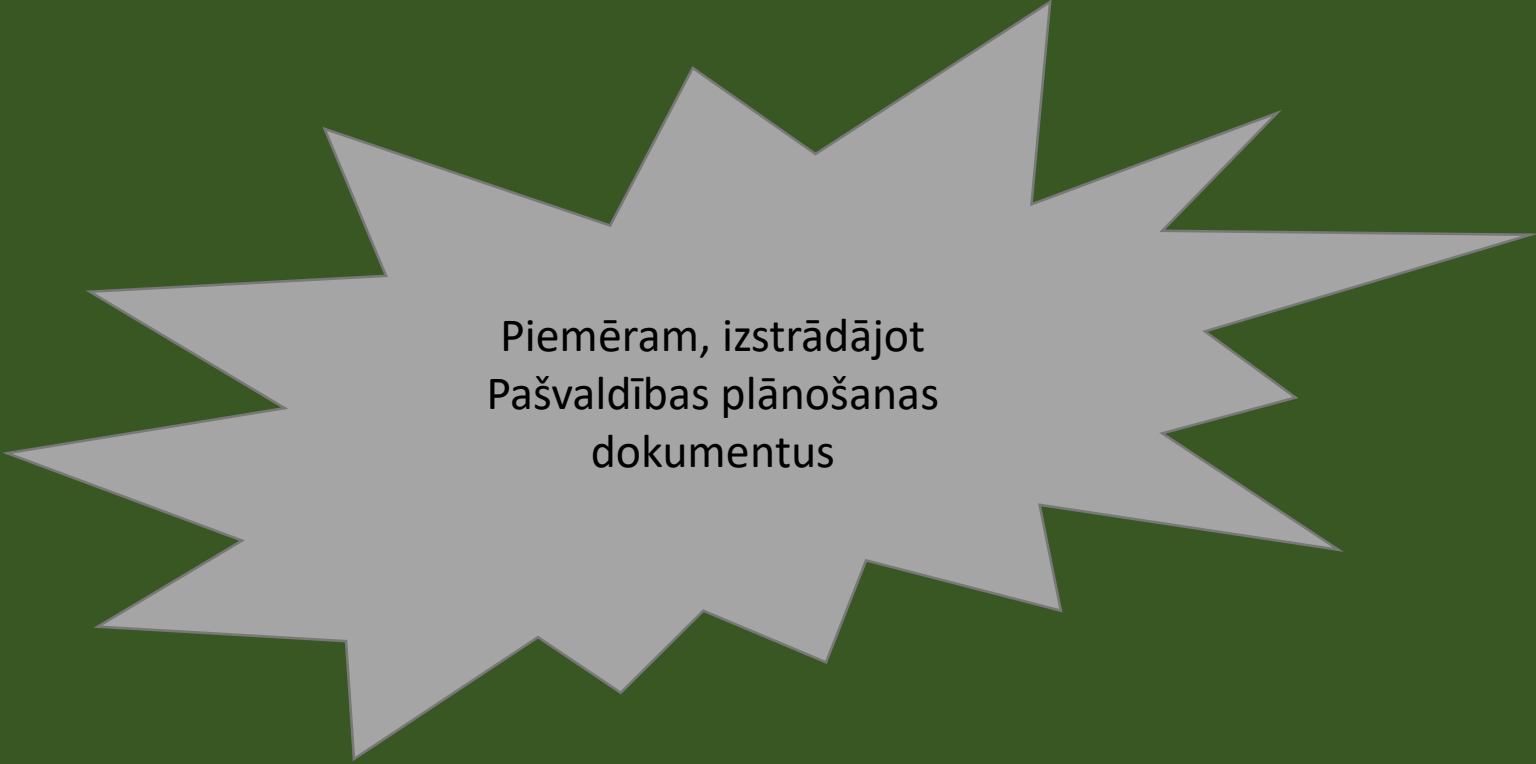
BIEDRĪBAS

Pašģenerējošā kopiena

**CIEMU
ASOCIĀCIJAS**

Kāpēc kopienai vajag pašiem domāt, risināt un darīt?

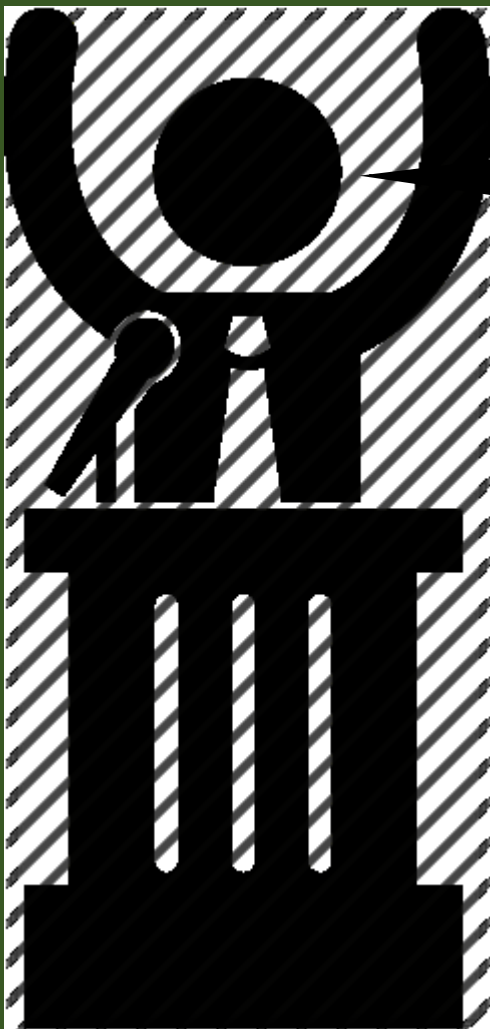
- 1) Teritoriālais princips (Vietas pārstāvniecība)
- 2) Gudri risinājumi (Ne tikai celiņš un soliņš)
- 3) Spēja atdalīt vēlmes no vajadzībām (NeCīņa par resursiem, bet konstruktīvi priekšlikumi)
- 4) Dažādu Interesešu pārstāvniecība (Jaunas vēsmas, jaunas tendences)
- 5) Papildus resursi pašvaldībai (Pašvaldība nevar visu un varbūt arī nevajag)
- 6) Kopdarbība rada prieku (Ir forši, ja cilvēkiem ir ne tikai personīgie un profesionālie mērķi, bet arī sabiedriskie)

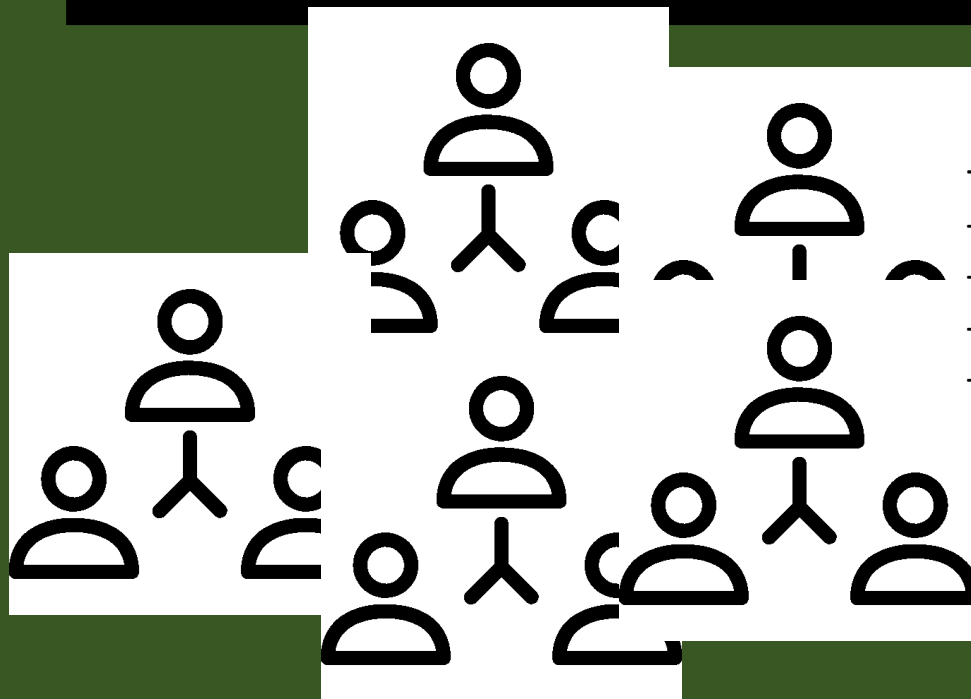
Piemēram, izstrādājot
Pašvaldības plānošanas
dokumentus

Vai tad Pašvaldībai pašai nevajag braukt,
uzzināt un darīt?

INFORMĒŠANA

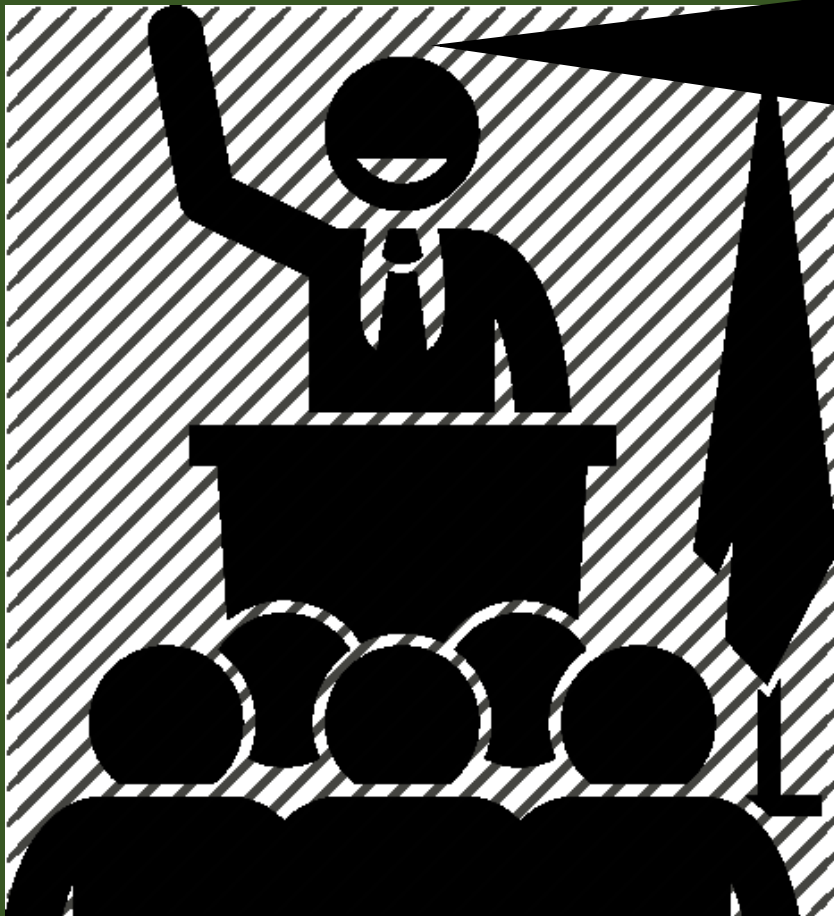
Mēs darīsim šādi

Informācijas nodošana
Konsultēšana
Iedvesmot
Izskaidrot
Veicināt

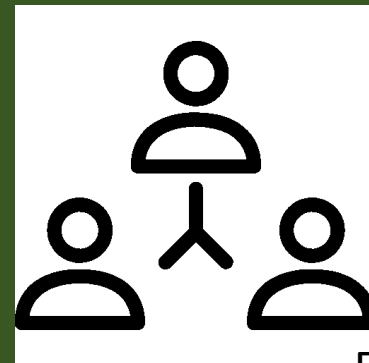
KONSULTĒŠANĀS

Kā mēs varam darīt labāk?

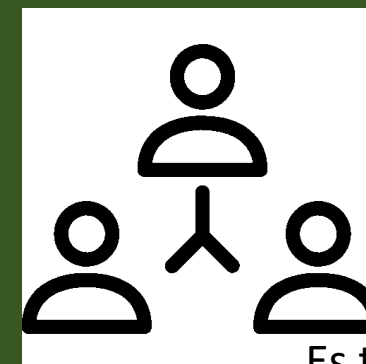
Man ir pieredze

Man ir zināšanas

Es esmu redzējis

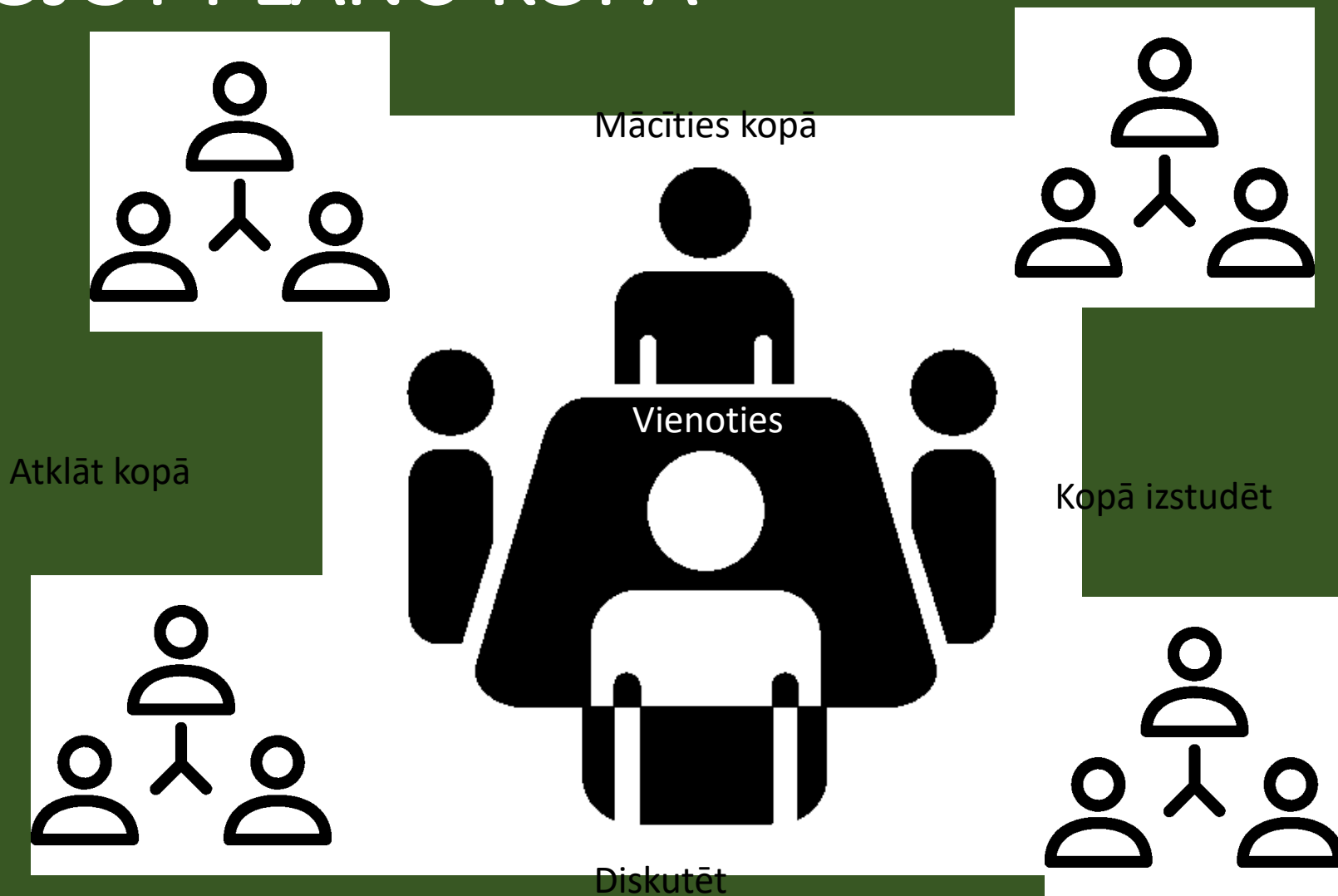
Es varu pajautāt
vairāk cilvēkiem

Es esmu mēģinājis

Es ticu

VEIDOJOT PLĀNU KOPĀ

Attīstība?

Process, ko var attiecināt uz

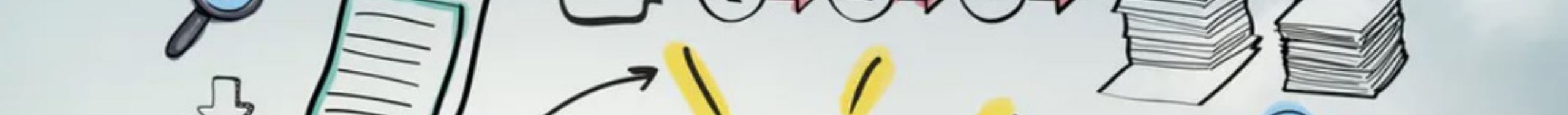
- Biznesa procesiem
- Bioloģiskajiem procesiem
- ...
- Uz sociālu zinātņi, kur viens no jēdzieniem ir

Kopienu attīstība, kas nozīmē UZLABOT KOPIENAS VEIRĀKUS DZĪVES ASPEKTUS

Kopienu attīstība

Process, kur kopienas (Sabiedrības) pārstāvji nāk kopā un veic kolektīvas darbības un ģenerē risinājumus kopīgu problēmu risināšanai.

Kopienų attīstība nozīmē indivīdu un cilvēku grupu zināšanu palielināšanu par jomām, kas var pozitīvi ietekmēt dzīvi viņu kopienās.

Kopienų attīstības darbs ir ietekmēt gan indivīdus, gan kopienas pozīciju plašāku sociālo procesu kontekstā

Apkaime/Ciems

ar apkaimi/ciemu saprot teritoriju, apkārtni

Kā attīstās vietas... (Vēsturiski)

<https://www.fold.lv/2019/06/izstade-mikrorajoni-spozums-un-posts-latvijas-arhitekturas-muzeja/>

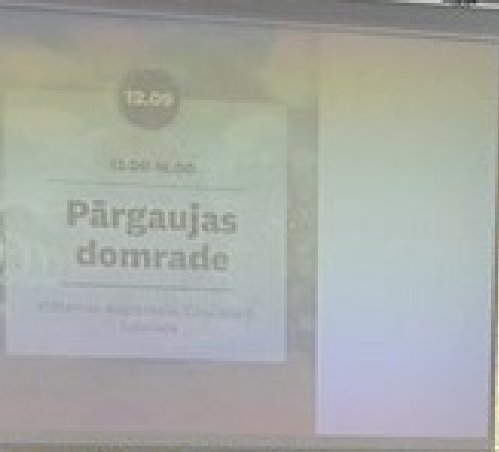
Purvciems, 1965
Gunārs Meieris

Uzbūvēt no jauna

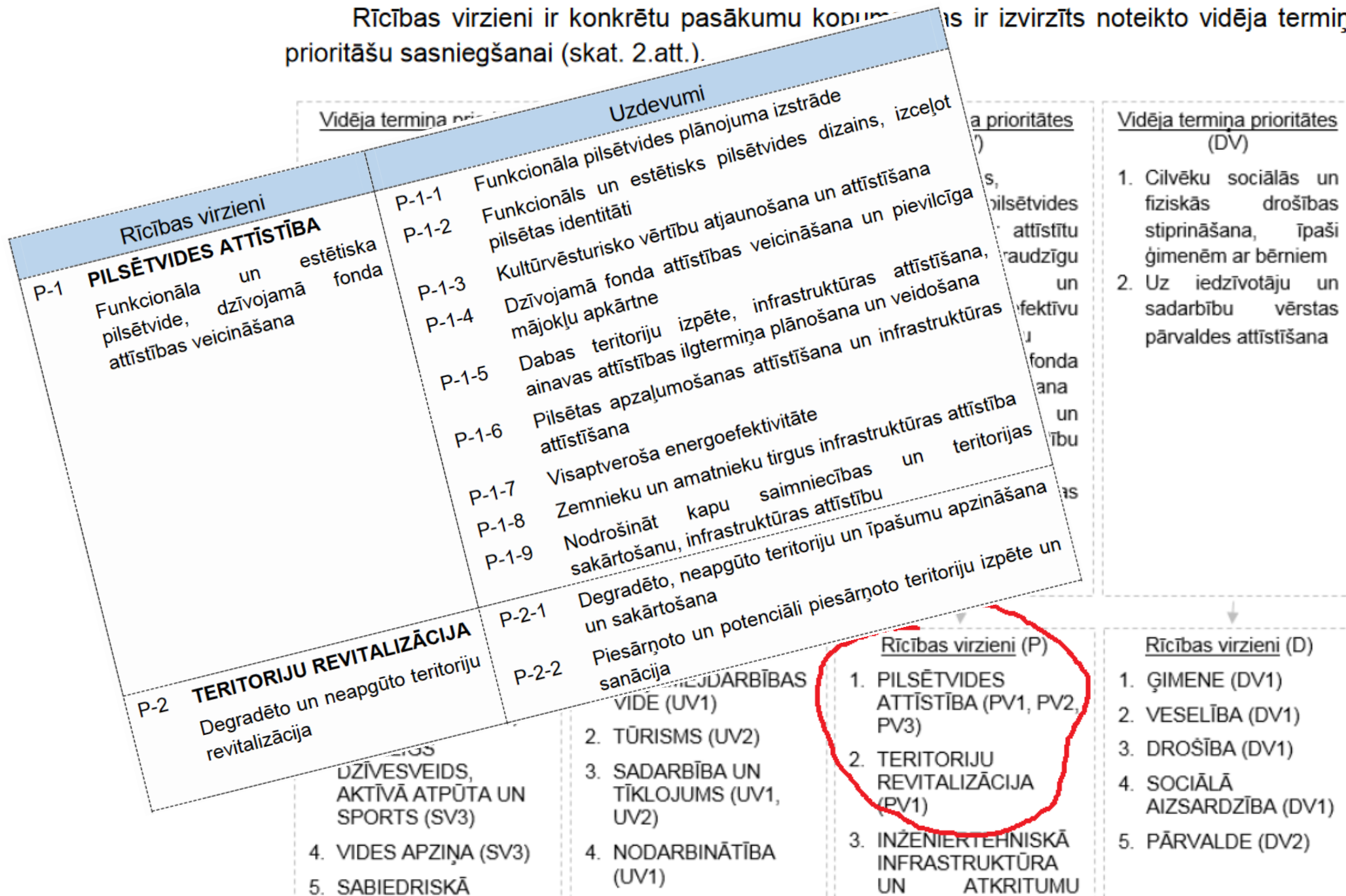
Uzlabot vietu, kur
dzīvo cilvēki

2.4. Rīcības virzieni un uzdevumi

Rīcības virzieni ir konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai (skat. 2.att.).

Kas tad ir Sabiedrība virzīta attīstība?

Sabiedrības Virzīta attīstība

... process, kurā kopā strādājot, tiek radīti un sasniegti vietēja līmeņa vīzijas un mērķi.

... tā ir plānošana un attīstības pieeja, kura ietver sekojošus principus (1) Vīziju par vietu, kuru veido vietā dzīvojošie (2) Vietējo iedzīvotāju balss ir prioritāra (3) tā ir balstīta uz vietējām stiprām pusēm, nevis balstīta uz problēmu risināšanu (4) Notiek sadarbība starp sektoriem, kurā tiek strādāts pie sistemātiskām izmaiņām, bet ne uz īstermiņa projektiem.

Sveicināti Tūjā!

Er

S

Vai tam vajag stratēģiju?

Sākstim ar vīziju!

Kas Jēgpilna Vīzija?

- Spēcīgāka (Iedrošinātas kopienas, Pieeja pakalpojumiem, Sociālās inovācijas)
- Pārtikusi (Dažādotas ekonomiskās aktivitātes, Ilgtspējīga pārtikas ražošana, Enerģijas ražošana)
- Savienota (Digitālā savienojamība, Transporta saites un jaunā mobilitāte)
- Izturīga (Izturīga pret klimata pārmaiņām, Vides izturība, Sociālā izturība)

Ciema vīzija kļūst par mērķi, ja

- Tā izceļ mērķi, ambīcijas un kopīgās vērtības
- Tā iedvesmo un iesaista cilvēkus ar dažādām interesēm
- Identificē un komunicē sagaidāmās izmaiņas un rezultātus
- Tas pastāsta par dažādām tēmām un perspektīvām

Svarīgi jautājumi:

- Kā tiek veidota un attīstīta iedzīvotāju kopa, lai tā būtu aktīva, tai būtu sava identitāte, kopīgas vērtības, vienota vīzija un motīvi un kā tā dabiski sadarbosies
- Kā ciemā piesaistīs inovācijas- Gan sociālas, gan tehnoloģiskas
- Kā ciema iedzīvotāji mijiedarbosies ar pasauli un citiem sadarbības partneriem
- Kā Ciems (Kāda būs struktūra) sasniegs ciems mērķus un piesaistīt resursus
- Kā notiks iedzīvotāju kopas pārvaldība, lai tā ir iekļaujoša, skaidra un efektīva

Priekšdarbi stratēģijas būvēšanai

- Radīt **uzticību** (Savstarpēju) un **entuziasmu** iedzīvotāju vidū
- Radīt Vēlmi ciema iedzīvotājiem "**Izkāpt no komforta zonas**" un **Vēlmi mācīties**- Apgūt jaunas zināšanas gan sociālas, gan eksaktas.
- Atrast **vietējos līderi/līderus** kopienā un **apmācīt** visu, kas šim kopienas līderim/līderiem ir jāzina par kopienas veidošanu un vietas attīstību (Diezgan daudz jāzina- sākot no komunikācijas prasmēm un psiholoģijas līdz precīzām, piemēram, projektu rakstīšanas iemaņām)
- **Cienpilna attieksme**
- **Atvērtība un mīlestība, Godīgums**

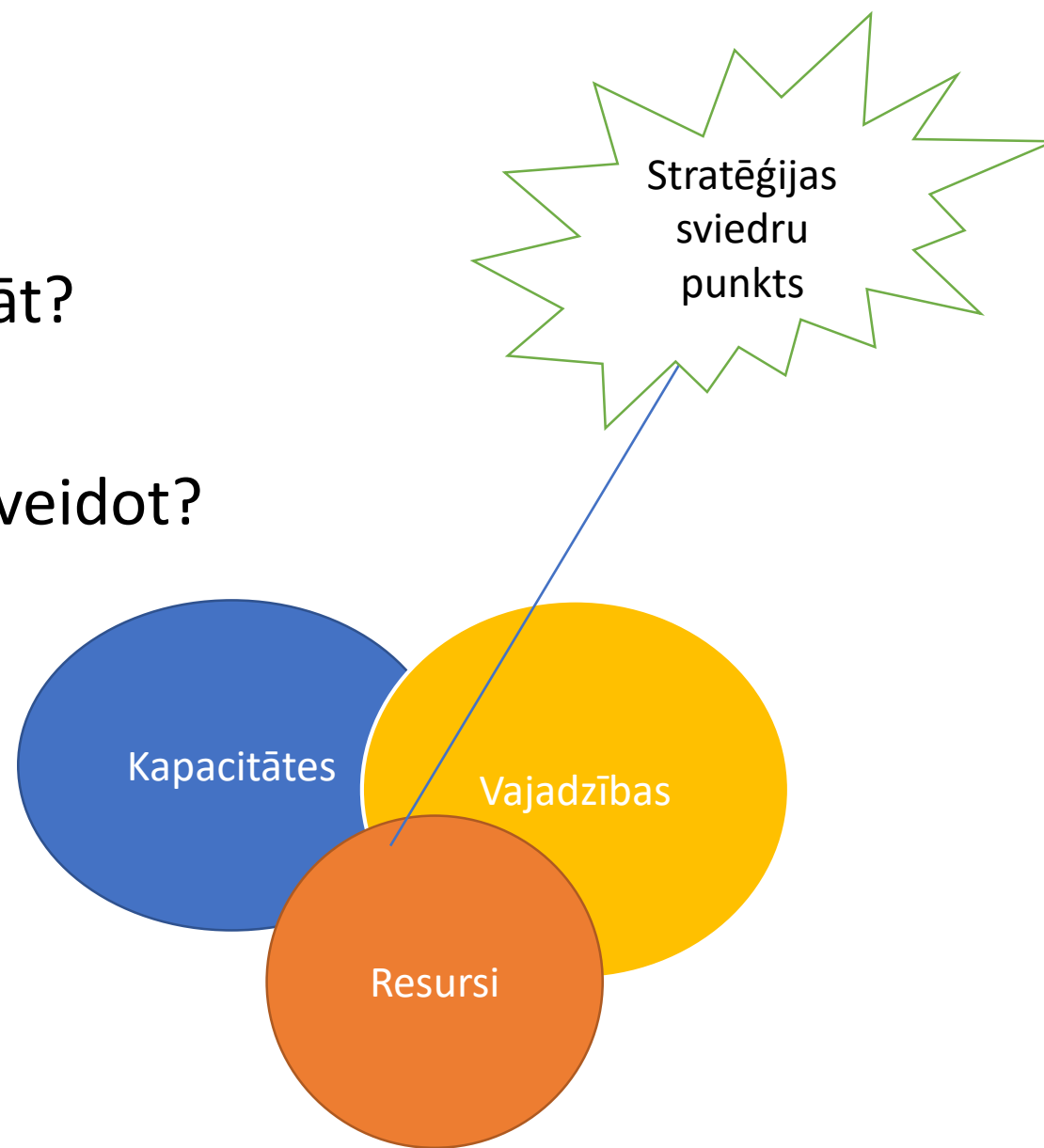

Ian Dempsey

Managing Director, Prescience Business and Management Development Ltd

www.prescience.eu/

- Kādu problēmu Jūs mēģināt atrisināt?
- un
- Kāda ir tā nākotne, kuru mēģināt izveidot?

Uzsākot Sabiedrības Virzītu attīstību, jāievēro sekojoši principi

- IZAUGT NO KOPĒJĀS VIETĒJĀS VĪZIJAS
- BŪVĒT UZ IESPĒJĀM UN STIPRAJĀM PUSĒM
- STRĀDĀ AR DAŽĀDIEM CILVĒKIEM UN SEKTORIEM
- VEIDOT SADARBĪBĀ VĒRSTU LĪDERĪBU
- MĀCIES DAROT

Ko tas nozīmē praktiski?

Pulcināt iesaistītos/iesaistāmos un noteikt kontekstu

Izveidot patstāvīgu komunikācijas rīku

Sadalīt atbildības

Atrast domubiedrus un sadarbības partnerus

Stratēģijas izstrāde

- Aktivitāšu plānošana
- Risinājumu meklēšana
- Finanšu plānošana
- Uzraudzības plānošana
- utt

GO

Ko tad mēs iegūstam veidojot savu vīziju un
ģenerējot risinājumus?

**Zinām paši,
kur ejam
un ko
varam darīt!**

**Mums ir
dokuments,
ko iedot
pašvaldībai**